

ΑΤΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ-ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Τζαβάρλας, Μπερναμπούτσος, Δάσκαλος

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

250 Ποιὸς εἶσαι σὺ κι ἵντα ἄθρωπος, καὶ ποιά ’ναι ἡ ἐδική σου
προφασίῳ, καὶ λέγεις μου πὼς σὲ βαστάρει ἡ ψή σου
νὰ γράψης τὰ καμῶματα καὶ τσι παλληκαριές μου
τσι φοβερές καὶ τς ἄμετρες δύναμες τς ἐδικές μου,
255 πὸν ἂν εἶχε ζεῖ ὁ Βεργίλιος, ὁ Ὅμηρος καὶ οἱ ἄλλοι
στὸν κόσμον τόσα παινετοὶ καὶ ξακουστοὶ δασκάλοι
ἀπόχου τσι παλληκαριές τοῦ Ἀχιλλέα γραμμένα,
νὰ γράψου δὲν ἐδύνουντα τὲς ἐδικές μου ἐμένα;

ΜΠΕΡΝΑΜΠΟΥΤΣΟΣ

Περιττοπλιάς καὶ τὸ δαρμὸ πὸν σοῦ ’καμεν ὁ φράρος...

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

Σώπα, μὴν κάμω σήμερον νὰ σὲ μαζώξῃ ὁ Χάρος.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

260 Ξεῦρε πὼς εἶμαι δάσκαλος di gran virtù e dotrina,
καὶ ποσεντέρω γράμματα volgare καὶ λατίνα,
ρωμαίικα καὶ φράγκικα, σπανιόλα καὶ φραντσόζα,
κι εἶμαι ποέτας φυσικὸς in verso et in prosa.
Ἔχω σκολάρους θαμαστούς, βάνω καλὰ in pena,
et per compor versiculi ἔχω μεγάλη βένα.
265 Ὅμηρον καὶ Βιργίλιο ξεστήχου τσι κατέχω,
τὸν Τσιτσερόνε nel’orar χρεία κιαμιὰ δὲν ἔχω.

ΜΠΕΡΝΑΜΠΟΥΤΣΟΣ

Γρικᾶς του; Βλέπεσε κι ἐσύ, ἐκείνη τὴ μεγάλη
ποῦ βάνει τῶ σκολάρων του τὴν πένα μὴ σοῦ βάλῃ.

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

270 Σώπα! Ἐπειδὴ ᾿σαι, ὡσὰ γρικῶ, ἴτσι ἄθρωπος μεγάλος,
ὀποῦ ἴσα σου στὸν κόσμο πλιὸ σήμερο δὲν ἔναι ἄλλος,
θὲ νὰ σοῦ πῶ τὰ πράματα ἀπόχῳ καμωμένα
εἰς τὸν καιρό μου, ὀγιὰ νὰ δῆς πὼς ἄλλος σὰν ἐμένα
εἰς ἀντρεία καὶ εἰς δύναμη καὶ εἰς τέχνη τοῦ πολέμου
[274] δὲ βρίσκεται ποθεὺς ἄλλοῦ.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

[274] Per vita vostra πέ μου
275 ποιό ᾿ν᾿ τ᾿ ὄνομά σου ὀλονομπρός, e poi dirai chi sete.

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

Ἐμένα λέσι καπετὰν Τζαβάρλα Ματζασέτε.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

280 Στάσου λιγάκι τὸ λοιπὸ ν᾿ ἀκούσης ἴντα ξίζῳ
μὲ μιὰν ottava εἰς ἔπαινος δικό σου, al' improvviso.
Erge sublime il volo aquila altera,
battendo i vanni, al ciel con dolce canto,
e un cavaliere eccelso, e nato in guerra,
con rimbombante sonno essalta tanto
che, udendol', Marte volge i lumi a terra
per veder chi è costui che ha sì gran vanto,
285 e scorge che nel' isola de Crete

vi è il capitan Zavarìa Mazzasette.

ΜΠΕΡΝΑΜΠΟΥΤΣΟΣ

Ἐδὰ τοῦ δίδει τὸ κακό, λογιάζω καὶ ταράσσει,
καὶ φαίνεται μου ἅπάνω σου ὅπου καὶ ἂν ἔναι ράσσει.
Θὲς νὰ πὰ φέρω ἓνα σκοινί, σφιχτὰ νὰ τότε δέσης;

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

290 Vane in malora, λέγω σου. Ἐτοῦτο πῶς σ' ἄρέσει,
[291] miles exquisitissime?

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

[291] Δὲν ἤκουσα στὴν Πούλια,
ὁποῦ ἄντρες θαμαστοὺς ἐφτὰ ἤπνιζα ὡσὰν κατσοῦλια
μὴν ὥρα μὲ τὰ χέρια μου, νὰ λὲν τὰ βέρσα αὐτεῖνα.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

295 Αἰ' ἱμproviso τὰ ἴβγαλα τοῦτα, μὰ πάλι ἐκεῖνα
[296] καὶ τ' ἄλλα σου καμῶματα θὰ κάτσω νὰ στουντιάρω,
νὰ κάμω πράμαν ἐκλεχτό.

ΜΠΕΡΝΑΜΠΟΥΤΣΟΣ

[296] Θυμοῦ καὶ γιὰ τοῦ φράρο
τὴ φέστα, γράψε τη καὶ αὐτή, μὴν τήνε λησμονήσης.

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

300 Σώπα τὰ σάλια, βούβαλε! Γρίκα μου ἐδὰ, νὰ ζήσης:
στάσου νὰ μοῦ τ' ἀφουκραστής, νὰ σοῦ τὰ πῶ ἓνα καὶ ἓνα,
ὅλες μου τσι παλληκαριὲς ἀπόχω καμωμένα,
πότες καὶ ποῦ καὶ μετὰ ποιούς, γιὰ νὰ μπορὰ τὰ βάλης

με ὄμορφο μῶδο σοθετά, τίβεται νὰ μὴ σφάλῃς.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Perdonami, ad gymnasium νὰ πάγω μοῦ τυχαίνει,
σκολάρος μου κιανεῖς ἐκεῖ μὴν πὰ νὰ μ' ἀνιμένη
305 coloqui familiariter mecum, γιὰ νὰ τ' ἀνοίξω
τὴ στράτα τῆ ρητορικῆς καὶ νὰ τοῦ τήνε δεῖξω.

ΜΠΕΡΝΑΜΠΟΥΤΣΟΣ

Γρικᾶς του; Τῶ σκολάρων του τὸν κῶλο, λέει, θ' ἀνοίξῃ,
καὶ πὼς μιὰ κουρατόρικη μέσα θὲ νὰ τῶς μπήξῃ,
[309] καὶ βλέπεσε μόνο κι ἐσύ.

ΔΑΣΚΑΛΟΣ

[309] Ἄ θέλῃς πάλε νὰ ῥθῃς
310 ancora νοὶ στὸ σκολειό, τάσσω σου πὼς νὰ μάθῃς
κάθα λοῆς sciencia breviter ἀπὸ μένα,
τ' ἄρματα μὲ τὰ γράμματα νὰ ῥχῃς συντροφιασμένα.

ΤΖΑΒΑΡΛΑΣ

Στ' ἄρματα μόνο ἐδόθηκα, καὶ ὄλο τὸ λογισμό μου
ἔχω βαλμένον ἐδεκεῖ, καὶ ἂν ἦτο μπορετό μου
315 τὴν ὥρα τούτην ἤθελα μαλιὰ κιαιμιὰ νὰ λάχῃ
μεγάλῃ, μόνο γιὰ νὰ δῆς τί ξίζω σὲ μιὰ μάχῃ.

Alfred Vincent (επιμ.), *Φώσκολος Μάρκος Αντώνιος, Φορτουνάτος*, κριτική έκδοση, σημειώσεις, γλωσσάριο [Κρητικόν Θέατρον, 2], Εταιρία Κρητικῶν Ἱστορικῶν Μελετῶν, Ηράκλειο 1980.